

la pasul Ciineni, de-a lungul Oltului spre sud, apoi spre sud-vest, prin Balș, Craiova, pînă la Calafat, în fața Vidinului. În Muntenia propriu-zisă (la est de Olt) avem: un punct — neprecizat — din fostul județ Vlașca; la Cetățeni¹; la Prundu și Novaci, pe vechea cale dintre Giurgiu și București; în București, în trei locuri diferite; la Copuzu — nord de Lehliu —, în apropierea râului Ialomița, pe unde — potrivit documentelor din secolele XV—XVI — cobora drumul spre Dristor (vechiul Durostorum), venind de la Tîrgoviște, Tîrgșor, Alexenii de azi, Lunga (probabil actuala Dilga), pînă la Călărași. Monezi bizantine s-au găsit și la Vărbilău (aproape de Vălenii de Munte), la Pietroasele, Buzău și Dedulești². Ca și în cazurile precedente, majoritatea monezilor sînt de bronz, din secolele XI—XIII³.

Concluzia recentelor cercetări este că provinciile românești⁴ se aflau, începînd din secolul X, ca de altfel și în perioada precedentă (pînă în secolul VII inclusiv), în aria geografică și economică dominată de moneda bizantină, care a avut aci o necontestată preponderență. În Țara Românească și Dobrogea circulația a fost mai accentuată, ultima provincie fiind chiar înlăuntrul granițelor imperiului; în Transilvania, după consolidarea dominației politice a feudalismului maghiar, moneda bizantină a cedat locul celor provenind din Ungaria sau din țările Europei Occidentale.

Dar prezența însăși a acestor bani înseamnă « un anumit grad de dezvoltare a schimbului de mărfuri »⁵, atît în interiorul provinciilor cît și în afară, cu Peninsula Balcanică⁶. Mișcarea mărfurilor a produs pe aceea a banilor; predominarea monezilor de bronz este un indiciu al frecvenței acestor schimburi⁷, care se desfășurau în numeroase regiuni.

¹ Informația de la Dinu V. Rosetti, cercetător științific principal al institutului de arheologie.

² La 10 km est de Filimon Sirbu, pe drumul Buzău—Brăila. Vezi și I. Minea, *Influența bizantină în regiunea carpato-dunăreană pînă la sfîrșitul secolului al XII-lea, în baza monetelor răsîndite*, în « Buletinul Societății numismatice romîne », XXVII—XXVIII, nr. 81—82, 1933—1934, p. 113.

³ Localizările pe baza articolelor: Ileana Băncilă, *Note asupra unor tezaure de monede bizantine*, în SCN, I, 1957, p. 425—426; E. Condurachi, *Monnaies byzantines coupées*, în « Cronica numismatică și arheologică », nr. 15, 1940, p. 227—229; I. Damian, *op. cit.*, p. 202—203; O. Iliescu, *Despre tezaurele monetare...*, p. 182—183; același, *Însemnări privitoare la descoperiri monetare*, în SCN, II, 1958, p. 454—458; același, *Despre un tezaur de monede bizantine din vremea Comnenilor, găsit la București*, în SCN, III, 1960, p. 493—495; același, *Despre natura juridică și importanța despăgubirilor oferite de Basarab voevod regelui Carol Robert (1330)*, în SMIM, V, 1962, p. 146—148; Bucur Mitrea, *Découvertes récentes de monnaies...*, în « Dacia », II, 1958, p. 493—498; același, *Descoperiri recente de monede antice pe teritoriul R.P.R.*, în SCIV, XI, 1960, 1, p. 193; același, *Un nou tezaur de monede bizantine de bronz din secolele XII—XIII*, în SCN, III, 1960, p. 497—499; același, *Descoperiri recente și mai vechi de monede antice și bizantine în R.P.R.*, în SCIV, XII, 1961, 1, p. 152—153; C. Preda, *Descoperiri monetare în raionul Buzău*, în SCN, II, 1958, p. 465; același, *Monede găsite la Novaci (regiunea București)*, în SCN, III, 1960, p. 474—475.

⁴ Pentru descoperiri în celălalte provincii românești vezi: O. Iliescu, *Despre tezaurele monetare...*, p. 182—187; I. Sabău, *Circulația monetară în Transilvania secolelor XI—XIII în lumina izvoarelor numismatice*, în SCN, II, 1958, tabloul II; C. Preda, *Săpăturile de la Sîncrăieni*, în « Materiale », VI, 1959, p. 864. Cf. *Istoria Romîniei*, II, 1962, p. 34.

⁵ Karl Marx, *Capitalul*, I, ediția IV, București, 1960, p. 198. Cf. Karl Marx, *Contribuții la critica economiei politice*, București, 1954, cap. II (Banii sau circulația simplă), p. 101—102.

⁶ *Istoria Romîniei*, II, 1962, p. 65.

⁷ Cf. O. Iliescu, *Despre un tezaur de monede bizantine din vremea Comnenilor găsit în București*, în SCN, III, 1960, p. 493—495.